

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I STOCKHOLM**

Avdelning 31

DOM
2020-08-31
Meddelad i Stockholm

Mål nr
16121-20

SÖKANDE

Belstroj AB, 556777-7908

Ombud: Advokaten Morvarid Dorkhan Nilsson och jur.kand. Wille Steinert

MOTPART

AB Stockholmskem, 556035-9555

Ombud: Advokaterna Eva-Maj Mühlenbock och Lukas Granlund samt
biträdande jurist Robin Heimdahl

SAKEN

Offentlig upphandling

FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten avslår ansökan.

Dok.Id 1264185

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
115 76 Stockholm	Tegeluddsvägen 1	08-561 680 00 E-post: avd31.fst@dom.se https://www.domstol.se/forvaltningsratten-i-stockholm/	-	måndag–fredag 08:00–16:00

YRKANDEN M.M.

AB Stockholmshem (Stockholmshem) genomför en upphandling enligt lagen (2016:1145) om offentlig upphandling, LOU, benämnd *Måsholmen 21 – DE 15 300 Stomentreprenad*, dnr 2020-925. Belstroj AB (Bestroj) har lämnat ett anbud i upphandlingen men Stockholmshem har uteslutit Belstroj från att delta i upphandlingen med hänvisning till 13 kap. 3 § 1 och 3 LOU. Stockholmshem har beslutat att anta en annan anbudsgivares anbud.

Belstroj ansöker om överprövning av upphandlingen och yrkar att upphandlingen inte får avslutas förrän rättelse har gjorts på så sätt att Stockholmshem vid ny prövning inte utesluter Belstroj från att delta i upphandlingen. Till stöd för sin talan anför Belstroj bl.a. följande.

Rättsliga utgångspunkter

För att en upphandlande myndighet ska ha möjlighet att, enligt 13 kap. 3 § första och/eller tredje punkten LOU, utesluta en leverantör från att delta i en upphandling krävs att myndigheten kan visa att leverantören är föremål för uteslutningsgrunden. När det gäller frågan om vilken bevisning som krävs för att myndigheten ska anses ha uppfyllt sin bevisbörda och kunna utesluta en leverantör, t.ex. till följd av allvarligt fel i yrkesutövningen, följer av praxis att höga krav ställs. Med hänsyn till de konsekvenser som en uteslutning får måste bestämmelserna om uteslutning tillämpas restriktivt och endast om det är klart visat att leverantören har gjort sig skyldig till de aktuella bristerna. Vid tillämpningen av de fakultativa uteslutningsgrunderna ska vidare proportionalitetsprincipen beaktas. Enbart för det fall att uteslutning, mot bakgrund av samtliga relevanta omständigheter, framstår som en proportionerlig åtgärd är det möjligt att utesluta leverantören.

Vid proportionalitetsbedömningen ska hänsyn tas till hur lång tid som har förflutit mellan den påstådda händelsen och uteslutningen, hur allvarlig den påstådda händelsen är i termer av bl.a. varaktighet och frekvens samt hur den påverkar leverantörens lämplighet i den aktuella upphandlingen. I artikel 57.7 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/24/EU av den 26 februari 2014 om offentlig upphandling och om upphävande av direktiv 2004/18/EG (LOU-direktivet) regleras situationen då medlemsstaten har infört en ordning som innebär att ett beslut om uteslutning även gäller för kommande upphandlingar under en viss tidsperiod. Av bestämmelsen framgår att denna tidsperiod, om den inte fastställs i den lagakraftvunna domen, inte får överskrida tre år. Även om Sverige inte har infört en sådan ordning konstaterade såväl Lagrådet som regeringen att de tidsgränser som föreskrivs i artikel 57.7 i LOU-direktivet alltjämt är vägledande och avgörande för svensk del, såtillvida att dessa tidsgränser i stället beaktas inom ramen för den proportionalitetsbedömning som ska föregå ett beslut om att utesluta en leverantör från att delta i en upphandling. Proportionalitetsprincipen förhindrar således den upphandlande myndigheten från att, som grund för uteslutning, åberopa en händelse som har skett mer än tre år från myndighetens beslut om uteslutning. Under alla omständigheter måste det anses vara i strid med proportionalitetsprincipen att som grund för uteslutning beakta en händelse som har skett mer än sex år från myndighetens beslut om uteslutning. Detta oavsett om myndigheten åberopar händelsen som en självständig grund för uteslutning eller i annat sammanhang.

Även om en upphandlande myndighet har visat att en leverantör omfattas av en uteslutningsgrund och att det är proportionerligt att utesluta leverantören ska leverantören inte uteslutas om leverantören kan visa att denne, genom s.k. efterlevnadsåtgärder, är tillförlitlig (13 kap. 5 § LOU).

Stockholmshem har inte förmått visa att det finns skäl för att utesluta Belstroj från att delta i upphandlingen

Såvitt Belstroj kan förstå, utgörs den bevisning som Stockholmshem anser visar att det finns skäl att utesluta Belstroj från att delta i upphandlingen, av följande.

- (i) En dom den 25 februari 2014 från Attunda tingsrätt (mål nr B 6740-13) i vilken en av Belstrojs företrädare dömdes för brott mot utlänningslagen,
- (ii) en arbetsplatskontroll den 19 juni 2018 med påstådd upptäckt om att Belstroj vid utförande av Rosenlundsparkprojektet har använt sig av arbetskraft som saknat arbetstillstånd, och
- (iii) åtalet som väckts mot två av Belstrojs företrädare samt mot Belstroj den 15 juni 2020.

Domen från Attunda tingsrätt är meddelad den 5 februari 2014 och avser ett brott mot utlänningslagen. Brottet bestod i att en av Belstrojs företrädare av oaktsamhet inte vidtagit kontrollåtgärder för att förvissa sig om att en person som var anställd under perioden den 12 oktober 2011 — den 3 februari 2013 hade arbetstillstånd i Sverige. Med hänsyn till att den aktuella domen är mer än sex år gammal och avser en händelse som skedde för mer än sju år sedan kan den inte läggas till grund för Stockholmshems beslut att utesluta Belstroj från att delta i upphandlingen.

Gällande arbetsplatskontrollen den 19 juni 2018 har Stockholmshem i målet klargjort att det som ligger till grund för den påstådda bristen är en bekräftelse som Migrationsverket gett i ett mail om att en viss person som befann sig på arbetsplatsen saknade rätt att arbeta i Sverige.

Migrationsverkets bekräftelse är dock felaktig. Den aktuella personen hade uppehållsrätt i Sverige som familjemedlem till en EES-medborgare med uppehållsrätt i Sverige och hade därmed rätt att vistas och arbeta i Sverige

utan uppehålls- eller arbetstillstånd. – Belstroj har i målet ingett bl.a. vittnesattester för att styrka att den aktuella personen var familjemedlem med en EES-medborgare.

Åtalet som väckts mot två av Belstrojs företrädare samt mot Belstroj den 15 juni 2020 omfattar 31 personer som påstås ha varit anställda av Belstroj utan rätt att arbeta i Sverige. Dessa personer har enligt Belstrojs noteringar haft rätt att arbeta i Sverige genom att (i) haft ställning som varaktigt bosatta i ett annat EU-land, (ii) varit familjemedlemmar till personer med ställning som varaktigt bosatta i ett annat EU-land, eller (iii) varit familjemedlemmar till EES-medborgare. För denna kategori av utlänningar gäller inte samma krav på registrering hos Migrationsverket och dokumentation som för andra kategorier (t.ex. utlänningar från länder utanför EU/EES utan familjerelation till en medborgare i EU/EES). Under förundersökningens gång figurerade det betydligt fler personer än de 31 som åtalet omfattar. Belstroj kunde dock omgående inkomma med dokumentation gällande majoriteten av de personer som ursprungligen omfattades av misstanken, varför dessa inte utgör en del av åtalet. Gällande de kvarvarande 31 personerna kunde Belstroj inte omedelbart redovisa dokumentation till stöd för att personerna har rätt att arbeta i Sverige utan behövde tid på sig för att ta fram och redovisa relevant dokumentation. Detta arbetar Belstroj alltså aktivt med och har hittills kunnat redovisa dokumentation som visar att 9 av de 31 personerna som omfattas av åtalet har rätt att arbeta i Sverige. Såvitt Belstroj förstår har Migrationsverket godtagit Belstrojs dokumentation då Migrationsverket i mail den 18 juni 2020 har valt att korrigera hur många personer det rör sig om och klargjort att det numera rör sig om 22 personer. Belstrojs arbete med att ta fram dokumentation avseende dessa kvarvarande personer pågår fortfarande och Belstroj är övertygat om att det, vid tidpunkten för huvudförhandling i brottmålet, kommer stå klart att samtliga arbetstagare som omfattas av åtalet hade behövliga tillstånd. Åtalet är i sin linda med en hel del osäkerhet som en naturlig del och kan inte anses vara

tillräckligt för att läggas till grund för Stockholmsshems beslut att utesluta Belstroj från att delta i upphandlingen.

Stockholmsshems uteslutning av Belstroj är inte en proportionerlig åtgärd

Om förvaltningsrätten skulle anse att Stockholmshem har förmått visa att det finns grund för att utesluta Belstroj från att delta i upphandlingen, är uteslutningen ändå felaktig eftersom uteslutningen, mot bakgrund av samtliga relevanta omständigheter, inte är en proportionerlig åtgärd. Utöver att Stockholmsshems bevisning är bristfällig och osäker ska det även beaktas att de, enligt åtalet, påstått illegala anställningarna avser perioden juli 2018 till februari 2019. Det rör sig således om händelser som har skett för en lång tid sedan. Belstroj har dessutom genomgått omfattande och konkreta tekniska, organisatoriska och personalmässiga förändringar som är ägnade att förhindra brott eller missförhållanden. Under rådande omständigheter kan det inte anses vara en proportionerlig åtgärd att vidta den ur ett upphandlingsrättsligt perspektiv mest ingripande åtgärden att utesluta Belstroj från att delta i upphandlingen.

Belstroj har vidtagit efterlevnadsåtgärder, varför bolaget inte får uteslutas från att delta i upphandlingen

Belstroj har som en ansvarstagande arbetsgivare och i syfte att minimera risken för lagbrott eller missförhållanden självant vidtagit omfattande efterlevnadsåtgärder. Stockholmshem har därför, enligt 13 kap. 5 § LOU, inte haft fog för att utesluta bolaget från att delta i upphandlingen. Belstroj har t.ex., i samband med att åtalet väcktes den 15 juni 2020, avsatt ett belopp som med marginal motsvarar den särskilda avgift som bolaget kan åläggas att betala för det fall domstolen skulle finna att Belstroj ska hållas ansvarig för de åtalade gärningarna. Bolaget har vidare aktivt och löpande samarbetat med Åklagarmyndigheten och Ekobrottsmyndigheten och

klargjort samtliga förhållanden och omständigheter hänförliga till misstankarna på ett uttömmande sätt. Utöver att aktivt samarbeta med Åklagarmyndigheten och Ekobrottsmyndigheten har Belstroj även aktivt samarbetat med Migrationsverket, Skatteverket och Stockholmshem. Belstroj har under hela åtalsprocessen och i skriftväxlingen med Stockholmshem ställt sig positivt till att det genomförs en oberoende granskning av Belstroj.

Sedan år 2019 har Belstroj vidare gett en advokatbyrå i uppdrag att överse bolagets samtliga anställningar av utlänningar och hantera hela processen gällande anställning av utlänningar. Åtgärden har förändrat de organisatoriska och personalmässiga förutsättningarna inom Belstroj i grunden och förhindrar att brott eller missförhållanden sker i samband med anställningen av utlänningar.

Belstroj har även, sedan november år 2019, upprättat ett digitalt system där alla utlänningar är registrerade. I systemet registreras tillståndstider och i systemet sparas en kopia på utlänningens pass (eller id-kort i de fall detta är tillräckligt) samt uppehållskort, uppehållstillståndskort eller en notering om varför utlänningen får arbeta i Sverige trots att denne inte har uppehålls- eller uppehållstillståndskort. I systemet sparas även blankett SKV 1160 (vilket är Skatteverkets blankett för anställning av utlänning). I samband med att systemet upprättades har Belstroj noga kontrollerat att samtliga anställda utlänningar har rätt att arbeta i Sverige. Dessutom har Belstroj sedan augusti år 2019 eskalerat hanteringen av frågan om rekrytering och kontroll av utlänningar från enskild anställd till styrelsenivå samt sedan januari år 2020 tillsatt två nya styrelseledamöter för att säkerställa att ledningen i bolaget har en överblick och kontroll över verksamheten och rekryteringen. Därmed minimeras risken för att Belstroj skulle anställa utlänningar som saknar rätt att arbeta i Sverige.

Belstroj har vidare sedan maj 2020 antagit en policy, enligt vilken både mer dokumentation än vad som krävs enligt gällande författning ska sparas och under en länge tid. Syftet med det är att Belstroj ska kunna visa för svenska myndigheter och intressenter att bolaget är en ansvarstagande arbetsgivare och seriös leverantör som uppfyller samtliga regler och krav i det migrationsrättsliga regelverket. Belstroj har vidare betalat kollektivavtalsenliga löner och arbetsgivaravgifter gällande de anställda som omfattas av åtalet och samtliga anställda har haft kollektivavtalsenligt försäkringsskydd, inklusive pension. Bolaget har således inte gjort någon otillbörlig vinning på någon av de anställda. – Belstroj har i målet ingett en skriftlig utsaga från advokat Peter Lindahl för att bevisa att Belstroj vidtagit samtliga angivna efterlevnadsåtgärder.

Stockholmshem bestrider bifall till ansökan och anför bl.a. följande.

Det finns skäl att utesluta Belstroj från upphandlingen

Högsta förvaltningsdomstolen har i HFD 2013 ref. 61 uttalat sig kring frågan vilket beviskrav som gäller för att en leverantör ska kunna uteslutas från en offentlig upphandling med hänvisning till att leverantören har gjort sig skyldig till allvarligt fel i yrkesutövningen. Domstolen anförde då att det var tillräckligt att den upphandlande myndigheten gjorde sannolikt att leverantören gjort sig skyldig till allvarligt fel i yrkesutövningen. Bedömningen ska även ta sikte på förhållandena vid tidpunkten för uteslutningsbeslutet. Av övrig praxis framgår exempelvis att upphandlande myndigheter har fullgjort sin bevisbörda när de hänvisat till Konkurrensverkets inlämnade stämningsansökningar.

Dom från Attunda tingsrätt

Belstroj har rätt i att det sannolikt inte vore proportionerligt att utesluta bolaget endast med hänvisning till domen från Attunda tingsrätt som meddelades i februari 2014, varigenom en av Belstrojs företrädare dömdes för brott mot utlänningslagstiftningen. Däremot är denna dom en stark indikation på att Belstroj och dess företrädare använt illegal arbetskraft vid upprepade tillfällen och över tid. Det finns inte något rättsligt stöd för att generellt inte låta händelser längre bak i tiden än tre år ligga till grund för en uteslutning. Artikel 57.7 i LOU-direktivet ger endast en viss vägledning av vad som generellt kan sägas vara en proportionerlig tid att lägga en brist till last. Denna vägledande generella tid kan givetvis avvika från när samma typ av brist upprepar sig. Domen kan således, även om den inte i sig är tillräcklig för uteslutning, utgöra en del av en sammantagen bedömning av hur allvarligt Belstrojs agerande är, samt omfattningen av behovet av efterlevnadssåtgärder och sannolikheten för att bristerna upprepar sig.

Arbetsplatskontroll den 19 juni 2018

Stockholmshem genomför tillsammans med sina samarbetspartners kontinuerligt kontroller på olika byggarbetsplatser i kommunen. Vid arbetsplatskontrollen i Rosenlundsparken den 19 juni 2018 framkom, efter kontroll med Migrationsverket, att Belstroj nyttjade arbetskraft som inte hade tillstånd att arbeta i Sverige.

Åtalet mot två av Belstrojs företrädare samt mot Belstroj den 15 juni 2020

Det är korrekt att Ekobrottsmyndighetens utredning inledningsvis avsåg fler personer än vad myndigheten sedermera inkluderade i sin stämningsansökan. Det är också korrekt att antalet misstänkta personer har minskat från 31 till 22 efter att stämningsansökan lämnades in. Vid

tidpunkten för uteslutningsbeslutet omfattade åtalet dock 22 personer och Ekobrottsmyndigheten har vid den tidpunkten även bekräftat att inga väsentliga ändringar av åtalet var att vänta i närtid. Det kan naturligtvis inte uteslutas att Belstroj lyckas frambringa sådan utredning som visar att några eller flera av personerna som omfattas av åtalet faktiskt hade rätt att arbeta i Sverige eller att åtalet ogillas på grund av otillräcklig bevisning. Sådana spekulationer är dock irrelevanta för bedömningen i förevarande mål då bedömningen ska ske utifrån de omständigheter som förelåg vid tidpunkten för uteslutning. Med hänsyn till praxis måste det stå klart att Stockholmshem, vid tidpunkten för uteslutningsbeslutet, visat att det fanns sannolika skäl för att Belstroj genom dess företrädare gjort sig skyldigt till allvarligt brott i yrkesutövningen genom att ha använt illegal arbetskraft i stor och upprepad omfattning.

Uteslutning är en proportionerlig åtgärd

En proportionalitetsbedömning görs vanligtvis i tre steg och för att bedöma huruvida en åtgärd är proportionerlig eller inte måste domstolen besvara följande frågor: - Är åtgärden lämplig och effektiv för att uppnå det eftersträvade syftet? - Är åtgärden nödvändig för att uppnå syftet eller finns det mindre ingripande alternativ? - Är de negativa effekterna oproportionerliga eller överdrivna jämfört med det eftersträvade syftet?

Upphandlingslagstiftningen syftar bland annat till att säkerställa en sund konkurrens mellan aktörerna på marknaden, att leverantörer behandlas likvärdigt och att offentliga medel används på ett korrekt sätt. Reglerna om uteslutning syftar bland annat till att en upphandlande myndighet inte ska behöva ingå avtal med leverantörer som visar sig vara opålitliga eller vars redbarhet kan ifrågasättas. Genom att utesluta Belstroj från upphandlingen uppfylls både de generella syftena med upphandlingslagstiftningen och det specifika syftet med uteslutningsbestämmelserna. Åtgärden är således

lämplig och effektiv för att uppnå det eftersträvade syftet. Stockholmshem anser inte att det finns några mindre ingripande åtgärder att vidta för att uppnå syftena ovan. De åtgärder som skulle kunna bli aktuella vid mindre allvarliga förseelser är inte aktuella i förevarande fall då de oegentligheter som läggs Belstroj till last är allvarliga och omfattande.

Belstrojs har naturligtvis ett intresse av att tilldelas kontrakt och kommer att lida skada av att uteslutas från upphandlingen. Mot detta intresse står dock (i) Stockholmshems intresse av att inte behöva sluta avtal med en oseriös och opålitlig aktör, (ii) andra leverantörers intresse av att kunna konkurrera på lika villkor och (iii) det allmännas intresse av att offentliga medel inte ska gå till bolag som inte följer de regelverk som bolag som utför tjänster åt det allmänna ska följa. Med hänsyn till att de fel som läggs Belstroj till last är allvarliga, systematiska och går emot centrala principer i upphandlingslagstiftningen kan inte skadan som uppstår av beslutet att utesluta bolaget från en upphandling på något sätt vara överdriven i förhållande till det syfte Stockholmshem (och upphandlingslagstiftningen) försöker uppnå. De negativa effekterna är således varken oproportionerliga eller överdrivna jämfört med det eftersträvade syftet.

Belstrojs efterlevnadsåtgärder är inte tillräckliga

Syftet med efterlevnadsåtgärderna är att avhjälpa konsekvenserna av de fel som begåtts och förhindra att de upprepas. Det ligger därför i sakens natur att allvarligare förseelser kräver att mer omfattande efterlevnadsåtgärder vidtas. Det kan härvid konstateras att samtliga rekvisit i 13 kap. 5 § LOU måste vara uppfyllda för att en leverantör ska ha möjlighet att undgå uteslutning och att det åligger leverantören att visa att så är fallet. Stockholmshem ifrågasätter inte att Belstroj har vidtagit vissa konkreta organisatoriska åtgärder för att komma till rätta med bristerna i verksamheten, men bolaget har inte avbrutit alla förbindelser med de

personer som är ansvariga för oegentligheterna och som nu står åtalade för omfattande brott mot utlänningslagen. En åtgärd att avbryta alla förbindelser med de personer som är ansvariga för oegentligheterna måste anses vara en grundläggande förutsättning för att anse att Belstroj har vidtagit organisatoriska och personalmässiga efterlevnadsåtgärder för att komma tillrätta med missförhållandena. De åtgärder som bolaget påstår sig ha vidtagit ger inte Stockholms hem tillräckliga garantier för att felen inte kommer att upprepas. Även med beaktande av Belstrojs vidtagna åtgärder måste det därför anses att de begångna felen påverkar bolagets trovärdighet i professionellt avseende på sådant sätt att bolaget ska uteslutas från upphandlingen.

SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET

Tillämpliga bestämmelser

Upphandlande myndigheter ska behandla leverantörer på ett likvärdigt och icke-diskriminerande sätt samt genomföra upphandlingar på ett öppet sätt. Upphandlingar ska vidare genomföras i enlighet med principerna om ömsesidigt erkännande och proportionalitet (4 kap. 1 § LOU).

Om den upphandlande myndigheten har brutit mot någon av de grundläggande principerna i 4 kap. 1 § eller någon annan bestämmelse LOU och detta har medfört att leverantören har lidit eller kan komma att lida skada, ska rätten besluta att upphandlingen ska göras om eller att den får avslutas först sedan rättelse har gjorts (20 kap. 6 § LOU).

Av 13 kap. 3 § 1 LOU framgår att en upphandlande myndighet får utesluta en leverantör från att delta i en upphandling, om myndigheten kan visa att leverantören har åsidosatt tillämpliga miljö-, social- eller arbetsrättsliga skyldigheter. Enligt samma lagrumms tredje punkt får en upphandlande

myndighet utesluta en leverantör från att delta i en upphandling om myndigheten kan visa att leverantören gjort sig skyldig till något allvarlig fel i yrkesutövningen som gör att leverantörens redbarhet kan ifrågasättas.

1 13 kap. 5 § LOU anges att en leverantör som omfattas av någon uteslutningsgrund enligt 13 kap. 1 eller 3 § LOU inte ska uteslutas, om leverantören visar att den är tillförlitlig genom att den har ersatt eller åtagit sig att ersätta skador som har orsakats av brottet eller missförhållandet, klargjort förhållanden och omständigheter på ett uttömmande sätt genom att aktivt samarbeta med de utredande myndigheterna, och vidtagit konkreta tekniska, organisatoriska och personalmässiga åtgärder som är ägnade att förhindra brott eller missförhållanden. De åtgärder som leverantören har vidtagit ska bedömas med beaktande av brottets eller missförhållandets allvar och de särskilda omständigheterna kring dessa.

Förvaltningsrättens bedömning

Belstroj har uteslutits från den i målet aktuella upphandlingen på grund av att Stockholmshem har ansett att bolaget har åsidosatt tillämpliga social- eller arbetsrättsliga skyldigheter, samt gjort sig skyldigt till allvarligt fel i yrkesutövningen. Förvaltningsrätten har i målet att pröva om Stockholmshem med stöd av 13 kap. 3 § 1 och 3 LOU har haft skäl för att utesluta Belstroj.

Förvaltningsrätten väljer inledningsvis att pröva om Stockholmshem har haft fog för att utesluta Belstroj med stöd av 13 kap. 3 § 3. Enligt det aktuella lagrummet får en upphandlande myndighet utesluta en leverantör från att delta i en upphandling om myndigheten kan visa att leverantören har gjort sig skyldig till något allvarligt fel i yrkesutövningen som gör att leverantörens redbarhet kan ifrågasättas. Begreppet ”allvarligt fel i yrkesutövningen” omfattar alla felaktiga ageranden som inverkar på den

aktuella aktörens trovärdighet i professionellt avseende. Vidare fordras inte en lagakraftvunnen dom för att slå fast att det har begåtts fel i yrkesutövningen (C-465/11 Forposta). När det gäller frågan om beviskrav har Högsta förvaltningsdomstolen anfört att det för uteslutning bör vara tillräckligt att den upphandlande myndigheten gör sannolikt att leverantören gjort sig skyldig till allvarligt fel i yrkesutövningen (HFD 2013 ref. 61). Högsta förvaltningsdomstolen uttalade i målet vidare att bedömningen tar sikte på förhållandena vid tidpunkten för uteslutningsbeslutet.

Av utredningen i målet framgår att det den 15 juni 2020 har väckts åtal mot två av Belstrojs företrädare samt mot Belstroj gällande brott mot utlänningslagen samt talan om avgift enligt utlänningslagen. I stämmingsansökan anges att företrädarna för Belstroj under perioden 1 juli 2018 – 28 februari 2019 med uppsåt eller av oaktsamhet har haft utlänningar anställda trots att utlännarna inte haft rätt att vistas i Sverige, eller haft rätt att vistas här men saknat föreskrivet arbetstillstånd och därmed saknat rätt att arbeta här, vilket utgör ett brott enligt utlänningslagen. Där anges också att företrädarna under samma period av oaktsamhet inte har gjort anmälan till Skatteverket för anställda, vilket också utgör ett brott enligt utlänningslagen. Vidare framgår det av utredningen att en av bolagets företrädare i februari 2014 har dömts för brott mot utlänningslagen. Förvaltningsrätten anser att Stockholmshem redan genom dessa återopade omständigheter får anses ha gjort sannolikt att Belstroj har gjort sig skyldig till sådant allvarligt fel i yrkesutövningen som gör att bolagets redbarhet kan ifrågasättas (jfr Kammarrätten i Göteborgs avgörande den 15 november 2016 i mål nr 1425-16). Enligt förvaltningsrättens mening kan det, i det aktuella fallet, inte anses oproportionerligt att, vid bedömningen av om bolaget ska uteslutas, även beakta domen från 2014, trots att den ligger mer än tre år tillbaka i tiden. Förvaltningsrätten gör denna bedömning mot bakgrund av att domen rör samma typ av brottslighet som omfattas av det åtal som väckts mot bolagets företrädare den 15 juni 2020.

Förvaltningsrätten finner inte heller i övrigt att Stockholmshem genom att utesluta Belstroj har brutit mot proportionalitetsprincipen.

Förvaltningsrätten finner således att det har funnits skäl för att utesluta bolaget med stöd av 13 kap. 3 § 3 LOU. Vid denna bedömning saknas skäl att pröva frågan om Stockholmshem haft fog för att utesluta bolaget även med stöd av 13 kap. 3 § 1 LOU.

Fråga är då om Belstroj har visat att bolaget ska undantas från uteslutning, i enlighet med 13 kap. 5 § LOU, med anledning av de efterlevnadsåtgärder som bolaget har vidtagit. I skäl 102 i LOU-direktivet anges att man bör kunna ta hänsyn till möjligheten att ekonomiska aktörer kan vidta efterlevnadsåtgärder för att avhjälpa konsekvenserna av brott eller fel och för att effektivt förhindra att de upprepas. Vidare anges att dessa åtgärder bl.a. kan bestå i personella och organisatoriska åtgärder som att avbryta alla förbindelser med personer eller organisationer som är inblandade i det olämpliga uppträdandet, lämpliga åtgärder för att organisera om personalen, att införa rapporterings- och kontrollsystem, att inrätta en intern kontrollorganisation för att övervaka efterlevnaden samt att anta interna ansvars- och ersättningsregler. Om åtgärderna ger tillräckliga garantier bör den berörda ekonomiska aktören inte längre uteslutas enbart på dessa grunder. Enligt vad Belstroj har anfört har bolaget bl.a. infört en rad kontrollsystem i syfte att minimera risken för lagbrott eller missförhållanden. Det har dock inte framkommit att bolaget har avbrutit sina förbindelser med de företrädare för bolaget som nu står åtalade för brott mot utlänningslagen. Vid sådant förhållande anser förvaltningsrätten att de vidtagna åtgärderna inte kan anses tillräckliga för att visa bolaget uppfyller förutsättningarna i 13 kap. 5 § LOU.

Sammanfattning

Förvaltningsrätten finner sammanfattningsvis att Stockholmshem har haft fog för att utesluta Belstroj till följd av att bolaget gjort sig skyldigt till allvarligt fel i yrkesutövningen. Det saknas därför skäl för ingripande enligt LOU och ansökan ska således avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Detta avgörande kan överklagas. Information om hur man överklagar finns i bilaga 1 (FR-05).

Charlotte Mattsson

Rådman

Carina Westin har varit föredragande.

Hur man överklagar

FR-05

Den som inte är nöjd med förvaltningsrättens beslut kan överklaga. Här framgår hur det går till.

Närmare regler finns i den lag som gäller för målet, se rutan längst ner på nästa sida för hänvisningar.

Överklaga skriftligt inom 3 veckor

Tiden räknas oftast från den dag som ni fick del av beslutet. I vissa fall räknas tiden i stället från beslutets datum. Det gäller om beslutet avkunnades vid en muntlig förhandling, eller om rätten vid förhandlingen gav besked om datum för beslutet.

För myndigheten räknas tiden alltid från den dag domstolen meddelade beslutet.

Observera att överklagandet måste ha kommit in till domstolen när tiden går ut.

Vilken dag går tiden ut?

Sista dagen för överklagande är samma veckodag som tiden börjar räknas. Om ni exempelvis fick del av beslutet måndagen den 2 mars går tiden ut måndagen den 23 mars.

Om sista dagen infaller på en lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårs-afton, räcker det att överklagandet kommer in nästa vardag.

Tänk på detta i mål om överprövning av upphandling

I vissa fall kan myndigheten ingå avtal efter 10 dagar från det att domstolen avgjort målet eller upphävt ett interimistiskt beslut, och i vissa fall får myndigheten ingå avtal omedelbart. Efter att avtal har slutits får kammarrätten inte överpröva upphandlingen. Detta gäller alltså även om tiden för överklagande fortfarande gäller.

Gör så här

1. Skriv förvaltningsrättens namn och målnummer.
2. Förklara varför ni tycker att beslutet ska ändras. Tala om vilken ändring ni vill ha och varför ni tycker att kammarrätten ska ta upp ert överklagande (läs mer om prövningstillstånd längre ner).
3. Tala om vilka bevis ni vill hänvisa till. Förklara vad ni vill visa med varje bevis. Skicka med skriftliga bevis som inte redan finns i målet.
4. Lämna namn och personnummer eller organisationsnummer.

Lämna aktuella och fullständiga uppgifter om var domstolen kan nå er: postadresser, e-postadresser och telefonnummer.

Om ni har ett ombud, lämna också ombudets kontaktuppgifter.
5. Skicka eller lämna in överklagandet till förvaltningsrätten – adressen finns i beslutet.

Vad händer sedan?

Förvaltningsrätten kontrollerar att överklagandet kommit in i rätt tid. Har det kommit in för sent avvisar domstolen överklagandet. Det innebär att beslutet gäller.

Om överklagandet kommit in i tid, skickar förvaltningsrätten överklagandet och alla handlingar i målet vidare till kammarrätten.

Har ni tidigare fått brev genom förenklad delgivning kan även kammarrätten skicka brev på detta sätt.

Prövningstillstånd i kammarrätten

När överklagandet kommer in till kammarrätten tar domstolen först ställning till om målet ska tas upp till prövning.

Kammarrätten ger prövningstillstånd i fyra olika fall.

- Domstolen bedömer att det finns anledning att tvivla på att förvaltningsrätten dömt rätt.
- Domstolen anser att det inte går att bedöma om förvaltningsrätten dömt rätt utan att ta upp målet.
- Domstolen behöver ta upp målet för att ge andra domstolar vägledning i rättstillämpningen.
- Domstolen bedömer att det finns synnerliga skäl att ta upp målet av någon annan anledning.

Om ni *inte* får prövningstillstånd gäller det överklagade beslutet. Därför är det viktigt att i överklagandet ta med allt ni vill föra fram.

Vill ni veta mer?

Ta kontakt med förvaltningsrätten om ni har frågor. Adress och telefonnummer finns på första sidan i beslutet.

Mer information finns på www.domstol.se.

För fullständig information, se:

- lag (2016:1145) om offentlig upphandling, 20 kap.
- lag (2016:1146) om upphandling inom försörjningssektorerna, 20 kap.
- lag (2011:1029) om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet, 16 kap.
- lag (2016:1147) om upphandling av koncessioner, 16 kap.
- lag (2016:1145) om offentlig upphandling, 20 kap.
- lag (2016:1146) om upphandling inom försörjningssektorn, 20 kap.